

Asia: VN/24846/2023

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelma

Yleiset kysymykset

Onko suunnitelmassa ja sen linjauksissa tunnistettu olennaiset asiat?

Valtioneuvoston sitoutuminen yhteisparlamentaariseen tavoitteeseen nostaa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopanostukset (TKI) 4 prosenttiin BKT:sta vuoteen 2030 mennessä on säästöpainneiden keskellä yhä tärkeämpi signaali. Vahva TKI-toiminta ei ainoastaan lisää Suomen globaalia kilpailukykyä, vaan luo myös kestäväen perustan tulevalle kasvulle ja hyvinvoinnille.

Suunnitelmassa on huomioitu yksityisen sektorin keskeinen rooli T&K-investointien lisäämisessä. Yritysvetoinen rahoitus esim. Business Finlandin ohjelmien kautta on keskeistä, mutta samalla on huomioitava julkisen sektorin merkitys osana houkuttelevaa toimintaympäristöä. Myös hyvinvointialueille on turvattava riittävät resurssit tutkimustoimintaan, jotta ne voivat houkuttaa yritysvetoisia terveysalan tutkimusinvestointeja. Painotammekin, että julkisen T&K-rahoituksen tehokkaampi hyödyntäminen tulisi olla mahdollista myös hyvinvointialueille.

Miten suunnitelma vaikuttaa sektorinne ja/tai organisaationne toimintaan?

Terveysala on globaali kasvuala ja kilpailu esim. lääketeollisuuden investoinneista on kovaa. Pelkästään Euroopassa lääketutkimuksiin käytetään noin 40 miljardia euroa vuosittain. Halutessamme meillä olisi hyvät edellytykset kotiuttaa tästä summasta paljon nykyistä isompi siivu Suomeen.

Suomella on perinteisesti ollut hyvät lähtökohdat toimia terveysalalle houkuttelevana investointikohteena. Kansainvälisessä vertailussa Suomi on kuitenkin jäämässä verrokkimaistaan hälyttävästi jälkeen. Suomen houkuttelevuuteen T&K-investointien kohteena vaikuttaa merkittävästi tutkimustyöhön kannustava toimintaympäristö ja resurssit (ml. julkinen sote-sektori) sekä strateginen painotus terveysalan kasvuun. Toivomme, että suunnitelma tukee kansallista koordinaatiota terveysalan kasvun mahdollistamiseksi.

Huomiot suunnitelman linjauksiin

Yhteistyö on Suomen T&K-toiminnan vahvuus

Innovatiivinen lääketutkimus ja tekoälyn soveltamismahdollisuudet vaativat huomattavasti dataa sekä uusien menetelmien kehittämistä. Tämän onnistuminen edellyttää tiivistä yhteistyötä yksityisen, julkisen ja akateemisen sektorin välillä. Kansainvälisessä vertailussa Suomen vahvuus on toimiva yhteistyö ja innovatiivinen TKI-toiminnan ekosysteemi. Innovaatioiden kaupallistamiseksi olisi kuitenkin tarpeen lisätä eri toimijoiden välistä yhteistyötä entistä enemmän.

Yritysten kunnianhimoisen T&K-toiminnan lisääntyminen vauhdittaa talouskasvua

- **Yritysten T&K-investoinnit kasvuun**
- **Uusia yrityksiä T&K-toimintaan**

Julkiset TKI-panostukset on kohdennettava tarkasti, jotta ne houkuttelisivat mahdollisimman paljon yksityisiä investointeja. Rahoitusta tulisi suunnata aloille, joilla on tutkitusti kasvun mahdollisuuksia ja potentiaalia lisätä arvonlisää. Terveysalalla voi olla merkittävä rooli Suomen TKI-menojen neljän prosentin tavoitteen saavuttamisessa. Bayerin viimeaikaiset investoinnit Suomeen ovat hyvä esimerkki tästä.

Rahoituksen kanavoiminen Business Finlandin kautta on kannatettavaa vipuvaikutuksen aikaansaamiseksi. Samalla tulee kuitenkin huolehtia siitä, että koko terveysalan tutkimus- ja innovaatioekosysteemi pystyy hyötymään rahoituksesta. Business Finlandin rahoitusohjelmiin osallistuminen tulisi välittömästi mahdollistaa myös tutkimus- ja kehitystoimintaa ylläpitäville hyvinvointialueille.

Tarvittavien resurssien ohjaaminen julkisen sektorin tutkimusympäristöön voidaan varmistaa myös hyvinvointialueiden rahoitusmallin kannustimia muuttamalla ja ottamalla mukaan kerroin, joka kannustaa tutkimustyöhön panostamiseen. Samoin yliopistosairaalalisän kohdistuminen TKI-toimintaan tulee varmistaa.

T&K-osaaminen lisääntyy ja T&K-osaajien määrä kasvaa julkisella ja yksityisellä sektorilla tuottavuuskasvun tueksi

- **Uutta tietoa tuottava T&K-toiminta**
- **Tutkijanurat vahvistuvat julkisella ja yksityisellä sektorilla**

Kannatamme aloitetta lisätä rahoitusta yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yliopistosairaaloiden T&K-toimintaan.

Valtion tutkimusrahoitus (VTR) on keskeinen rahoitusväline, jolla tuetaan kliinistä lääketutkimusta ja uusien, tehokkaampien hoitomuotojen kehittämistä. VTR-rahoituksen määrä jää kuitenkin tässä esitetyn lisäyksen jälkeen edelleen merkittävästi alle aiemman tason. Bayer esittääkin, että rahoitusta tulisi yhä pitkäjänteisesti nostaa tai muutoin korvamerkitä hyvinvointialueiden yleiskatteellisesta rahoituksesta tulevia resursseja tutkimustyöhön.

Lääketeollisuuden TKI-toiminta vaatii erikoistunutta osaamista ja on riippuvainen niin kotimaisten kuin kansainvälisten huippuosaajien saatavuudesta. Globaalit yritykset kilpailevat jatkuvasti osaavasta työvoimasta ja houkuttelevista tutkimus- ja kehityslokaatioista. Tarvitsemme lisää panostuksia koulutukseen ja osaamisen kehittämiseen erityisesti LUMA-aineissa aina peruskouluasteelta korkeakoulutukseen saakka.

Kliinisten lääketutkimusten toteuttamiseksi tarvitaan lisäksi riittävästi osaavaa julkisen sektorin tutkimushenkilökuntaa. Mahdollisuus tutkimustyöhön potilastyön ohessa voi merkittävästi lisätä työvoimapulasta kärsivän sote-sektorin veto- ja pitovoimaa.

Korkeatasoiset tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit lisäävät Suomen houkuttelevuutta

- **Strategisia vahvuusaloja tukevat infrastruktuurit**
- **Suurteholaskennan kapasiteetin päivittäminen**

Bayer kannattaa tavoitetta tutkimusinfrastruktuurien vahvistamisesta. Yhteistyötä korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yritysten välillä tulee entisestään lisätä ja tiivistää.

Vaikka yksityisten yritysten panos on merkittävä, on tärkeää ymmärtää, että uusien lääkkeiden kehittämiseen liittyvä tutkimus tapahtuu suurelta osin julkisella sektorilla – julkisrahoitteisissa tutkimusyksiköissä, hyvinvointialueilla ja erityisesti yliopistosairaaloissa. Yksityisten tutkimusinvestointien toteutuminen edellyttää tällöin myös korkealaatuista julkisen terveydenhuollon tutkimusinfrastruktuuria, osaavaa henkilöstöä sekä aikaa ja arvostusta tutkimustyölle.

Uuden lääkkeen kehitysprosessiin voivat tulevaisuudessa vaikuttaa merkittävästi tekoälyn, suurteholaskennan ja kvanttiteknologian sovellukset. Näiden avulla voidaan ottaa isoja harppauksia yksilöllistetyssä lääketieteessä, vähentäen samalla lääkekehitykseen käytettävää aikaa ja kustannuksia. Yritysten kyvykkyyttä ja mahdollisuuksia hyödyntää suurteholaskentaa tuleekin merkittävästi lisätä. Esimerkiksi kvanttiteknologian hyödyntäminen voi toimia Suomelle kilpailukykytekijänä kansainvälisten yritysten investoinneista kilpailtaessa.

Kansainvälinen yhteistyö ja kansainvälisen T&K-rahoituksen hyödyntäminen lisääntyvät

- EU:n T&K-yhteistyö
- Muu kansainvälinen T&K-yhteistyö

Lisääntyvän tutkimusrahoituksen ja puiteohjelmien ohella tärkeää on ylläpitää kilpailukykyistä ja ennakoitavaa sääntelykehikkoa. EU:n tulee pystyä tarjoamaan yhtäältä mahdollistavaa datan käyttöä ja toisaalta vahvaa immateriaalioikeuksien suojaa houkutelakseen lääkealan tutkimustoimintaa Eurooppaan. Innovaatiomyönteisestä sääntelystä tulisikin tehdä koko EU:n vahva kilpailuvaltti.

T&K-toiminnan strategiset valinnat rakentavat Suomen tulevaisuuden menestystä

Bayer katsoo, että parhaan vaikuttavuuden takaamiseksi TKI-panostusten kohdistamisessa on tehtävä strategisia valintoja. Eri sidosryhmien mahdollisimman laaja osallistaminen on kuitenkin tärkeää yhteisen näkemyksen ja linjausten hyväksyttävyyden lisäämiseksi.

Edellytämme, että prosessiin osallistetaan mahdollisimman laajasti myös suoraan eri teollisuudenaloja. TIN:n tulee käydä avointa vuoropuhelua työnsä tueksi sekä julkisen että yksityisen sektorin kanssa.

Terveysala on yksi maailman nopeimmin kasvavia teollisuudenaloja ja sen merkitys vain kasvaa epävarmojen aikojen myötä. Lääketeollisuuden painoarvo Suomen taloudelle on kasvanut merkittävästi viimeisten vuosikymmenien aikana, vaikka alaa ei ole totuttu näkemään maamme perinteistenä kivijalkateollisuutena. Pelkästään Bayerin on investoinut Suomeen viimeisen viiden vuoden aikana lähes 600 miljoonaa euroa.

Tutkimusintensiivisenä alana lääketeollisuus on jatkossa yhä tärkeämpi talouden moottori. Yritysten panostukset luovat uutta liiketoimintaa, korkean lisäarvon työpaikkoja ja verotuloja. Uudet hoitomuodot lisäävät myös työ- ja toimintakykyisiä elinvuosia sekä vähentävät pitkällä aikavälillä sairastamisesta johtuvia sote-kuluja.

Terveys on myös kiinteästi kytköksissä yhteiskuntien kriisinkestävyyteen. Lääkealan TKI-toimintaympäristöstä huolehtiminen tulee kiinnittää laajempaan pyrkimykseen lisätä Euroopan omavaraisuutta ja kilpailukykyä kriittisillä aloilla. Laadukkaiden ja tehokkaiden lääkehoitojen kehittäminen ja saatavuus on elinehto koko Euroopan tulevaisuudelle.

Huomiot muihin suunnitelman osioihin:

Mahdolliset huomiot suunnitelman seurantaan (luku 4)

Mittareiden laadinnassa on hyvä ottaa huomioon innovaatioiden kehittämisen ja kaupallistamisen erilaiset aikajänteet. Esimerkiksi uuden lääkehoidon kehittäminen laboratoriosta potilaille kestää noin 10–15 vuotta.

Mahdolliset huomiot TKI-toimintaympäristön kehittämiseen (luku 5)

Pienenä maana Suomen on kiinnitettävä erityistä huomiota toimintaympäristönsä houkuttelevuuteen. Rahoituksen lisäksi tarvitaan tutkimusmyönteistä ja ennakoitavaa sääntelyä. Etenkin uuden lääkkeen kehittämiseen tähtäävät investoinnit ovat erittäin pitkiä, kalliita ja epävarmoja hankkeita. Tällöin sääntely-ympäristön merkitys korostuu.

Hankalasti ennakoitava säädös- ja toimintaympäristö ovat yksi keskeisin syy lääkealan tutkimusten määrän vähenemiselle Suomessa. Toisilaki on uudistettava kiireesti vastaamaan lääketieteellisen tutkimuksen tarpeita ja mahdollistamaan henkilötietojen tehokas ja tietoturvallinen käsittely.

Kaikkonen Jannika
Bayer Nordic SE